

**МАЛЧДЫГ ДЭМЖИХ АНХДУГААР АЯНЫГ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ
АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ**

№	Арга хэмжээ	Зарцуулах хөрөнгийн эх үүсвэр	Хүрэх түвшин, үр дүн	Хувь
1	Малчдын зөвлөгөөн	ОН-20,0 сая төгрөг	Өлзийт, Говь-Угтаал Луус, Баянжаргалан, Өндөршил сумдын нийт 700 малчдын зөвлөгөөнд оролцож мал аж ахуйн чиглэл, бэлчээр, тэжээлийн талаарх мэдээ, мэдээллийг хүргэсэн	100
2	Илгээлтийн эзэн аян		Орон нутагт тухайн ажил хийгдээгүй	
3	Өрхийн аж ахуйд шаардлагатай бага оврын тоног төхөөрөмж болон борлуулалтын дэмжлэг үзүүлэх	Төсөл хөтөлбөр-79,9сая	<p>Дэлхийн зөн Монгол Олон улсын байгууллагын Гамшигт тэсвэртэй Орон нутаг төслийн 79,9 санхүүжилтээр Эрдэнэдалай сумын Далайн Шим малчдын бүлэгт тэжээлийн ургамал тариалахад усалгааны төхөөрөмж, хашаа, трактор дагалдах хэрэгсэл болон холбогдох бусад тоног төхөөрөмжийг олгож 2га талбайд туршилтын жургаар ногоон тэжээл тариалж ургуулсан.</p> <p>Энэ онд Сайнцагаан , Дэлгэрцогт, Луус, сумдын 6 иргэн гэрээний дагуу төлөгдөх зээлийн төлбөр 1 221 383 төгрөгийг ХААДСанд төвлөрүүлж, эргэн төлөлт 100 хувь төвлөрүүлэн ажилласан.</p>	100
4	Залуу малчдыг мэдлэгжүүлэх, мэдээллээр хангах тэдгээрийн мэдлэг, туршлага, чадавхыг сайжруулах, хөгжүүлэх, мал маллах уламжлалт		<p>15-н сумын 35 залуу малчдыг залуу малчдын үндэсний чуулганд хамруулж мэдээ , мэдээллээр хангуулсан.</p> <p>Мөн тэжээлийн олон наст ургамал тариалах чиглэлээр 200 малчдад мэдээлэл хүргэж</p>	100

	соёлд сургахад ахмад малчдаас зөвлөх үйлчилгээ авах		Эрдэнэдалай сумын бүлгийн малчид чадавхжиж тариалалт хийсэн.	
5	Орон нутагтаа мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийг амжилттай эрхлэж байгаа залуу малчин өрхийн сайн жишээг подкаст, стори хэлбэрээр малчид, болон нийгэмд сурталчлах	УТ-7,0	Монголын үндэсний олон нийтийн телевизтай хамтран мал аж ахуйн үйлдвэрлэл дээр амжилттай ажиллаж байгаа малчдыг оролцуулан тэдний мал маллах арга туршлагаас олон нийтэд түгээн дэлгэрүүлсэн нэвтрүүлэг бэлтгэн олон нийтэд цацуулсан.	100
6	Мал аж ахуйн маркенгийн хөгжүүлэх		Хийгдээгүй	
7	Тэргүүний сум дүүрэг шалгаруулах		Тухайн ажил хийгдээгүй	
8	Түүхий эдийн гарал үүсэл, мөшгих системийг тогтворжуулах		Хийгдээгүй	

ХХААГ

Монгол малчин үндэсний хөтөлбөрийн биелэлт

Монгол малчин үндэсний хөтөлбөрийн 2023 онд хэрэгжүүлэх 37 заалт бүхий төлөвлөгөөг батлуулан 84,1 хувьтай хэрэгжилтийг хангаж ажилласан.

Мал аж ахуйн уламжлалт мэдлэг мэдээллийг түгээн дэлгэрүүлэх ажлын хүрээнд Монголын үндэсний олон нийтийн телевизтэй хамтран адуу, тэмээ, хонины болон айрагны өв соёлын талаарх 5-н төрлийн нэвтрүүлэгт бэлтгэж олон нийтэд түгээн дэлгэрүүлсэн.

2023 оны 2, 5 саруудад Аймгийн Засаг даргын 15-н сумдын малчид, иргэдтэйгээ уулзах уулзалтын ажлын хэсэгт ажиллаж 2000 иргэд, малчдад мал аж ахуйн талаарх мэдээ, мэдээллийг хүргэсэн.

НҮБ-ын Хөдөө аж ахуйн байгууллагаас Эрдэнэдалай, Сайхан-Овоо, Дэлгэрхангай сумдын цөөн малтай 30-н малчин өрхөд мал аж ахуйн талаарх сургалтыг хийж тусламжийн эд зүйлсийг хүлээлгэн өгсөн.

Мал аж ахуйн дунд хугацааны стратеги төлөвлөгөө боловсруулах ажлын хэсэг 15-н сумдын 545 малчидтай уулзаж хэлэлцүүлгийн арга хэмжээг зохион байгуулсан.

Мал аж ахуйн сэргэлт залуу малчдын үндэсний чуулганд 15-н сумын 35 -н залуу малчид оролцсон.

10 сарын 22 нд “Мал аж ахуйн салбарын эмэгтэйчүүд” 400 малчин эмэгтэйчүүдийн чуулга уулзалтыг зохион байгуулсан.

Өлзийт, Говь-Угтаал, Луус, Өндөршил, Баянжаргалан сумдын 700 малчдын зөвлөгөөнд оролцож мал аж ахуйн чиглэл, бэлчээр, тэжээлийн талаарх мэдээ, мэдээллийг хүргэсэн. энэ онд 6-н арга хэмжээний хүрээнд давхардсан тоогоор нийтдээ 4010 малчинд мэдээлэл хүргэж ажилласан.

Малчид урьдчилан сэргийлэх үзлэг 1980 буюу малчдын 42,1 хувь нь хамрагдсан. Мөн 250 эмэгтэй, 315 эрэгтэйд эрүүл мэндийн гарын авлага тараасан.

Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн Мал аж ахуй биотехнологийн сургуулийн багш нартай хамтран Аймгийн мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийн дунд хугацааны /2023-2033/ он хүртэл хэрэгжүүлэх 11 зорилт, 7-н бүлэг арга хэмжээ бүхий стратеги төлөвлөгөөг Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн 2023 оны 06 сарын 27-ны өдрийн 28 дугаар тогтоолоор төлөвлөгөөг хэлэлцүүлэн батлуулсан.

Мал үржлийн ажлын биотехнологийн дэвшилтэд аргаар:

Сайнцагаан омгийн хээлтэгчид, Сайнцагаан омгийн хээлтүүлэгчээр, нутгийн монгол эм хонинд, өндөр ашиг шимт суффолк үүлдрийн хээлтүүлэгчээс тус тус үр авч 500 эм хонинд зохиомол хээлтүүлэг хийсэн.

Битүү хөнгөлгөөний аргаар Сайнцагаан, Эрдэнэдалай, Сайхан-Овоо, Адаацаг сумдад хурга 250, бяруу 20, нийт 270 малыг хөнгөлж энэ онд 570 малд биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэх ажил хийгдээд байна.

Дэлхийн зөн олон улсын байгууллага, малчдын хувийн хөрөнгө 101,7 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Баянжаргалан, Гурвансайхан, Луус, Сайнцагаан, Сайхан-Овоо, Хулд, Цагаандэлгэр сумдын малчид, Эрдэнэдалай сумын малчдын бүлэг 15,9 га бэлчээрийн талбайд тэжээлийн ургамал тариалж 15,8 тн ургац хураан авсан.

Малчдын 1,134,0 сая төгрөгийн хувь хөрөнгөөр Адаацаг, Баянжаргалан, Говь-Угтаал, Гурвансайхан, Дэрэн, Дэлгэрцогт, Луус, Сайнцагаан, Эрдэнэдалай сумдын 36 малчин өрх өвөлжөө, хаваржаагаа түшиглэн энэ онд шинээр 567 га бэлчээрийн талбайг хашиж хамгаалсан.

ХЭРЭГЖИЛТ ГАРГАСАН: ХХААГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН Э.УУГАНДОРЖ